

PÕLVA 2014-2017 VALLA TULEMUSED ALKOHOLIPOLIITIKA PILOOTPROJEKTIS

Vähendada omavalitsuse territooriumil alkoholi kättesaadavust alaealistele

Meeskond

- abivallavanem
- sotsiaalosakonna juhataja
- avaliku teabe spetsialist
- politsei esindajad

Sõnaseletus

- **Põlva** - omavalitsus kus viidi tegevusi ellu (sekkumisomavalitsus)
- **Põlva kontroll** - omavalitsus, mis on võetud tulemuste võrdlemiseks aga seal projekti raames tegevus ellu ei viidud (kontrollomavalitsus)

Protsess

1. Baasuuring (2014):
 - a. üldelanikkonna postiküsitlus
 - b. kooliõpilaste ankeetküsitlus (9. ja 11. klassid)
 - c. alkoholi testostlemine
 - d. fookusgrupid ja intervjuud võtmeisikutega (KOV juhid, politsei, perearstid, koolijuhid jne)
2. Koolitus sekkumisgrupi 4-5 liikmelistele meeskondadele
3. Tegevuste planeerimine:
 - a. **alaealistele alkoholi müügi ja tarvitamise järelevalve korraldamine** sh testostlemine, teenindajate koolitamine
 - b. **kaasamine ja teavitustöö** sh kohtumised sihtrühmadega (KOV juhid, noored, ettevõtjad, eakad), temaatiline meediakajastus
 - c. **süsteemne uimastiennetustöö koolides** sh ennetustöö analüüs
 - d. **laste ja noorte huviharidus** sh ümarlauad, olemasoleva süsteemi analüüs
4. Tegevuste elluviimine, mille jooksul toimus kolm vahehindamist (elluviidud tegevuste analüüs) sekkumisgrupi toetamiseks
5. Järeluuring (2017)

* Ei toimunud fookusgrupi intervjuusid

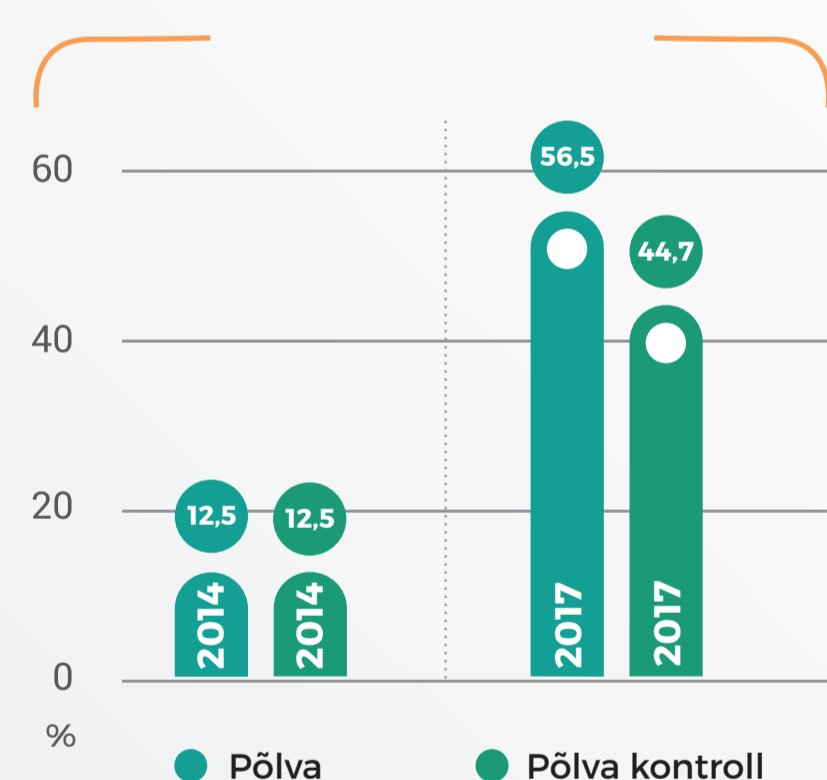
Projekti tulemused

Dokumendi küsimine suurenes märgatavalt.

* Eesti keskmine dokumendi küsimise sagedus oli 2014.aastal 26% ning 2016.aastal 44%.

* Projekti jooksul viidi testostlemisi läbi viiel (kaks korda TAI poolt, kolmel korral Põlva meeskonna poolt). Lisaks üks kontrollreid ööklubidesse. Põlva kontrollomavalitsuse puhul on teada, et nad viisid projekti ajal omal initsiatiivil läbi testostlemisi, millega on seletatav näitajate märgatav paranemine.

Joonis 1. Dokumendi küsimise sagedus 2014.a. ja 2017.a.

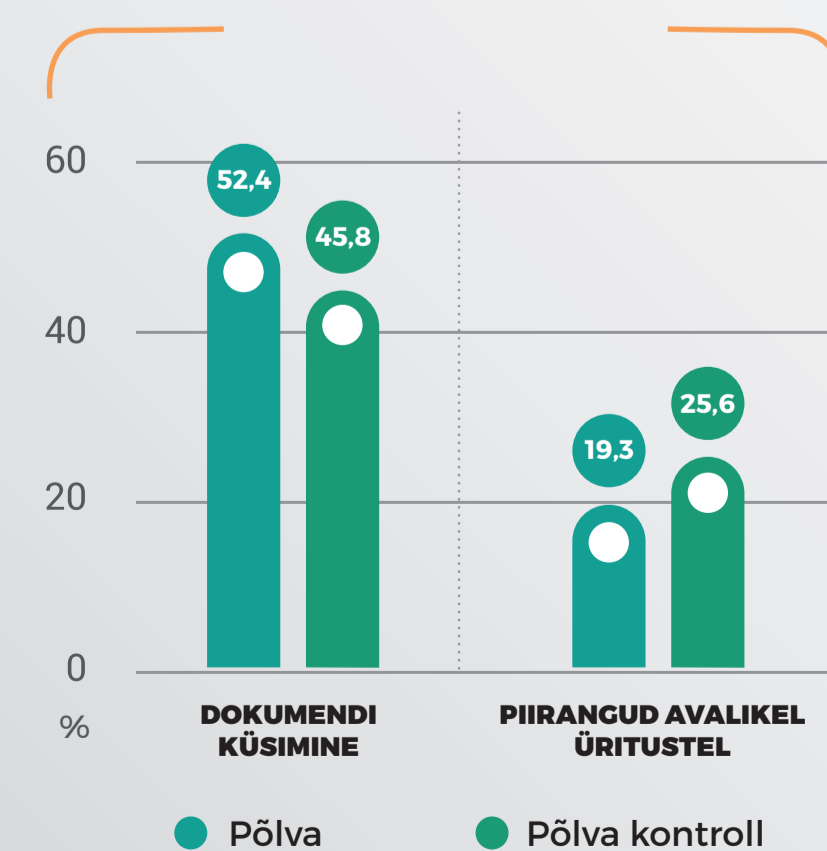
Tabel 1. Uuringu raames läbi viidud testostlemiste arv Põlvas

Põlva valim	September 2014	November 2017
Kontrollitud müügikohtade arv	16	23
Küsitati dokumenti	2	13
Dokumendi küsimise %	12,5%	56,5%

Muutusi dokumendi küsimises tunnetasid ka Põlva õpilased. Avalike ürituste piirangute osas märkasid muutusi enam kontrollgrupi õpilased.

* Tingituna Põlva kontrollomavalitsuse aktiivsest tegevusest on erinevused omavalitsuste vahel oluliselt väiksemad, kui teiste projektis osalenud omavalitsuste ning nende kontrollomavalitsuste vahel.

Joonis 2. Õpilaste osakaal, kes on viimastel aastatel tunnetanud muutusi kohalikus alkoholipoliitikas

Tabel 2. Projekti jooksul paranesid Põlva meeskonna hinnangud vähemal või suuremal määral kolmes aspektis.

	Koondhinde, mai 2015	Koondhinde, märts 2016
Projektitegevuste ühildamine organisatsiooni tööga	4,1	3,6
Meeskonna-liikmete hoiakud	4,2	4,3
Meeskonna toimimine	4,4	4,8
Meeskonna juhtimine	3,5	4,6

* Hinnati skaalal 1-5.

Ülevaade Põlva tegevustest

Enamik tegevusi oli suunatud kättesaadavuse vähendamisele ja teavitustööle:

- testostlemised
- tulemuste kajastamine meedias ja tagasisidestamine ettevõtjatele
- teenindajate koolitused
- ümarlauad ettevõtjatega

Meeskonna hinnangul lihtsasti teostatavaks osutunud tegevused:

- koostöö kohaliku meediaga teavitustöö tegemiseks
- vabaõhuüritustel täiendavate alkoholipiirangute seadmise arutelu ning piirangute elluviimine

Meeskonna hinnangul keeruliselt teostatavaks osutunud tegevused:

- reid ööklubidesse, kuna kaasatud inimeste hulga tõttu on väikeses kogukonnas tegevuse saladuses hoidmine keeruline
- noorte ajurünnaku ja sealt tekkinud jätkutegevuste elluviimine, kuna nii noorte kui ka täiskasvanute kaasamine ja motiveerimine osalemiseks vajas palju veenmist

Silmapaistnud tegevus:

- teenindajate koolitust korraldades pakkus Põlva vald ettevõtjatele võimalust küsida vallalt teenindaja töölt puudumisest tekkinud lisakulu hüvitamist

Järeldused

- Süsteemse testostlemise ja toetavate tegevuste (meediakajastus, teenindajate koolitused, aktiivne suhtlus ettevõtjatega) elluviimisel on võimalik vähendada alkoholi kättesaadavust müügikohtades.
- Testostlemine on üks vähestest tegevustest valdkonnas, millega on võimalik lühikese ajaga saavutada positiivseid tulemusi.
- Omavalitsusjuhtide toetus alkoholipoliitika arendamisele on kriitilise tähtsusega tegur eesmärgi saavutamiseks. Juhtide toetuse puudumine vähendab meeskonna motivatsiooni ja usku enda suutlikkusesse.
- Alkoholipoliitika on vastuoluline teema, millel pidevalt fookuse hoidmine on projekti näitel kohalike omavalitsuste väljakutseid pakkuv. Abistav on tervikliku tegevuskava väljatöötamine, omavaheliste kogemuste jagamine ning väljapoolne lisatugi (nt TAI).
- Alkoholipoliitika süsteemseks arenguks on oluline suunata ressursse universaalsesse ennetustöösse, näiteks vanemlike oskuste ja laste sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisesse.